

На основу члана 4.8. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02 и 13/03), чл. 7. и 18. Правилника о тарифном поступку (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), рјешавајући по захтјеву “Независног оператора система у Босни и Херцеговини”, број: 33/06 од 27. октобра 2006. године, Државна регулаторна комисија за електричну енергију, на сједници одржаној 19. априла 2007. године, донијела је

ОДЛУКУ

1. “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” (НОС БиХ) одређује се потребни годишњи приход за 2007. годину у износу од 4.663.980 КМ и утврђује тарифа за рад у износу од 0,0346 пф/кWh.
2. Утврђују се тарифе за помоћне услуге, како слиједи:
 - *Примарна регулација фреквенције и снаге*
Примарна регулација фреквенције и снаге је помоћна услуга коју производне јединице обављају на властити трошак (без накнаде).
 - *Секундарна регулација фреквенције и снаге*
Одређује се финансијски обим ове услуге на годишњем нивоу за 2007. годину у износу од 4.811.009 КМ и тарифа помоћне услуге резерве капацитета за секундарну регулацију фреквенције и снаге у износу од 8,113 КМ/кWh.
Тарифа за електричну енергију која се испоручује у режиму секундарне регулације износи 22,9 пф/кWh.
 - *Терцијарна регулација фреквенције и снаге*
Одређује се финансијски обим ове услуге на годишњем нивоу за 2007. годину у износу од 11.007.188 КМ и тарифа помоћне услуге резерве капацитета за терцијарну регулацију фреквенције и снаге у износу од 3,688 КМ/кWh.
Тарифа за електричну енергију која се испоручује у режиму терцијарне регулације износи 22,9 пф/кWh.
 - *Регулација напона и реактивне снаге*
Регулација напона и реактивне снаге је помоћна услуга коју производне јединице обављају на властити трошак (без накнаде).
 - *Могућност покретања електрана без спољњег напајања*
Могућност покретања електрана без спољњег напајања је помоћна услуга коју производне јединице обављају на властити трошак (без накнаде).
 - *Трошкови губитака електричне енергије на мрежи преноса*
Одређује се финансијски обим ове услуге на годишњем нивоу за 2007. годину у износу од 22.309.809 КМ.
Тарифа за електричну енергију за покривање губитака на мрежи преноса износи 6,38 пф/кWh.
 - *Прекомјерно преузета реактивна енергија*

Тарифа за прекомјерно преузету реактивну енергију са мреже преноса износи 0,911 пф/кWh.

3. Тарифа из тачке 1. ове одлуке примјењује се за купце у Босни и Херцеговини који преузимају електричну енергију са мреже преноса, као и за власнике лиценце за дјелатност међународне трговине који декларишу извоз електричне енергије.
4. НОС БиХ је дужан да направи обрачун на мјесечном нивоу за све помоћне услуге и одреди одговарајуће износе за фактурисање између субјеката који пружају и субјеката који користе помоћне услуге, те да сачини извјештај о физичком и финансијском обиму помоћних услуга које су регистроване у том мјесецу, који се доставља ДЕРК-у, пружаоцима и корисницима помоћних услуга.
5. НОС БиХ ће у тестном периоду (*дру рун*) обављати физички и финансијски обрачун у складу са тачком 4. ове одлуке, с тим што финансијски обрачун неће бити ефикасан.

Тестни период траје од 1. маја 2007. године до дана којег ће ДЕРК одредити посебном одлуком.

ДЕРК задржава право измјене тарифа за помоћне услуге у складу са резултатима из тестног периода и динамичким планом провођења Тржишних правила.

6. Регулаторна тијела за електричну енергију у Федерацији Босне и Херцеговине и Републици Српској, те надлежно тијело Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, користе тарифе одређене овом одлуком приликом одређивања тарифа за крајње купце, према структури тарифних елемената у оквиру поједних категорија потрошње.
7. Ова одлука ступа на снагу даном доношења, примјењује се од 1. маја 2007. године и биће објављена у “Службеном гласнику БиХ” и службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Одлука са образложењем доставиће се подносиоцу захтјева и умјешачима у тарифном поступку и објавити на веб страници ДЕРК-а у року од 30 дана од дана доношења.

Образложење

Успостава “Независног оператора система у Босни и Херцеговини” (у даљем тексту: НОС БиХ) омогућена је доношењем *Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини* (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02 и 13/03) и *Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини* (“Службени гласник БиХ”, број 35/04).

НОС БиХ је власник привремене лиценце за обављање дјелатности независног оператора система, у складу са одлуком Државне регулаторне комисије за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК), број: 05-28-164-7/05 од 30. августа 2005. године (“Службени гласник БиХ”, број 62/05).

Тарифа за рад НОС-а БиХ је, према члану 22. *Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге* (“Службени гласник БиХ”, бр. 46/05 и 17/07) (у даљем тексту: *Тарифна методологија*), намијењена за покривање трошкова рада НОС-а БиХ који настају обављањем дјелатности прописаних чл. 2. и 7. Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 35/04).

Тарифа се, сходно члану 23. *Тарифне методологије*, утврђује на основу трошкова за обављање регулисане дјелатности и физичког обима услуга у оквиру регулисане дјелатности. Трошкови за обављање регулисане дјелатности и физички обим услуга који пружа регулисана компанија утврђују се на основу података садржаних у захтјеву за одобрење тарифе. Код утврђивања тарифа ДЕРК може користити и додатне податке за које сматра да су потребни.

У складу са чланом 3. *Правилника о тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), НОС БиХ подноси ДЕРК-у захтјев за одобрење тарифа. НОС БиХ поднио је захтјев за одобравање тарифа број: 33/06 од 27. октобра 2006. године (запримљен 1. новембра 2006. године под бројем: 04-28-321/06). Захтјев је поднијет на обрасцима прописаним *Одлуком о одређивању образаца за достављање података у тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, број 44/05) са потребним прилозима.

У складу са чл. 4. и 9. *Правилника о тарифном поступку*, исказани подаци морају бити јасно изложени, тако да омогућавају њихову потпуну идентификацију и морају пружити довољно информација да би се могла донијети одлука.

Разматрање захтјева за тарифе кроз поступак одобравања тарифа у највећој могућој мјери мора испоштовати основна начела која прописују да ће тарифе бити праведне и разумне, равноправне, засноване на објективним критеријумима, засноване на оправданим трошковима и одређене на транспарентан начин. Подносилац захтјева за одобрење тарифе дужан је доказати да предложена тарифа испуњава захтјеве из закона БиХ и правила и прописа ДЕРК-а.

Захтјев НОС-а БиХ наводи слиједеће трошкове и расходе за 2007. годину: трошкови материјала у износу 65.300 КМ, трошкови услуга 1.560.359 КМ, трошкови радне снаге 2.990.810 КМ, амортизација 457.644 КМ, трошкови камата 159.830 КМ, остали трошкови 110.527, остали расходи 493.978 КМ, трошкови лиценце и регулаторне накнаде 65.000 КМ, тј. укупно трошкови и расходи 5.939.448 КМ, вишак прихода 1.876.721 КМ, остали приходи од основне дјелатности 2.000 КМ, корекција потребног прихода у односу на протеклу годину 156.000 КМ, што чини укупно потребни годишњи приход од 7.970.169 КМ.

НОС БиХ у захтјеву, уз детаљније објашњење трошкова по ставкама, наводи да је укупан приход планиран тако да се њиме покрију укупни расходи и одређене кредитне и инвестиционе обавезе (Биланс успјеха, План инвестиција, План кредита) те оствари додатни вишак прихода потребан за улагања у остатак инвестиционих пројеката и отплату свих кредитних обавеза које, према плану отплате, доспијевају у 2007. години. Посебно наглашава вјероватноћу алокације кредита Европске банке за обнову и развој (ЕБРД) за СЦАДА систем са електропривреда у БиХ на НОС БИХ у 2007. години, што онда захтјева стабилне изворе и обезбјеђење властитих средстава за његову отплату.

Захтјев садржи и планирани физички обим услуга на преносној мрежи за 2007. годину. Планирани обим услуга наслања се на податке из Биланса електричне енергије на мрежи преноса за 2007. годину који датира из новембра 2006. године. НОС БиХ је сачинио и другу верзију из децембра 2007. године у којој су испоруке електричне енергије нешто мање (11066 ГВт) него у првој верзији (11353 ГВт). За потребе вођења овог поступка ДЕРК је прихватио другу верзију биланса која је опрезнија у погледу прогнозе потрошње електричне енергије.

Након прегледа обимне документације, у даљем току поступка, ДЕРК је дописом број: 04-28-321-1/06 од 16. новембра 2006. године затражио од НОС-а БиХ да достави своја рачуноводствена правила како би се на одговарајући начин могле разматрати

трошковне позиције и квалитетније проводити сам поступак, што је НОС БиХ и учинио 4. децембра 2006. године устврдивши да су Правилник о рачуноводству и Правилник о рачуноводственим политикама, усаглашени са међународним рачуноводственим стандардима (МРС).

ДЕРК је извршио цјеловит преглед документације НОС-а БиХ, дио документације је прегледао или за потребе поступка изузео 22. и 23. јануара 2007. године непосредно за вријеме посјете водитеља поступка и његових сарадника овом регулираном субјекту.

Потпуност захтјева НОС-а БиХ је потврђена актом ДЕРК-а број: 04-28-321-11/06 од 1. фебруара 2007. године, о чему је НОС БиХ обавијештен истога дана, па се у наставку тарифног поступка могло приступити оцјени свих поднијетих доказа уз задржавање права ДЕРК-а да тражи додатне податке и информације када то буде сматрао потребним.

Захтјев НОС-а БиХ је рјешаван провођењем поступка формалне расправе, у свему према одредбама *Правилника о јавним расправама* (“Службени гласник БиХ”, број 38/055), према чијој је одредби члана 45. ДЕРК кратким обавјештењем у дневним новинама и на својој веб страници упознао јавност са сажетком поднијетог захтјева и могућношћу заинтересованих чланова јавности да се непосредно упознају са захтјевом и упуте писмене коментаре у вези са предметом тарифног поступка.

Обавјештење за јавност је позвало и лица заинтересована да у поступку формалне расправе учествују као умјешачи да писмено докажу свој интерес, те најавило одржавање формалне расправе о захтјеву.

Након достављања захтјева за стицање статуса умјешача, ДЕРК је закључком број: 04-28-321-26/06 од 15. фебруара 2007. године дозволио учешће у поступку у својству умјешача како би саслушао свједочења о позицијама и интересима слиједећих субјеката: “Електропривреде БиХ Сарајево”, “Електропривреде Хрватске заједнице Херцег Босне”, Мостар, “Електропривреде Републике Српске”, Требиње и “Алуминија”, Мостар.

Умјешач “Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне”, Мостар искористио је право да изврши непосредан увид у цјелокупну документацију уз захтјев за тарифе. Представницима ЕП ХЗХБ је омогућен преглед документације у сједишту ДЕРК-а 13. фебруара 2007. године.

Иако је јавност позвана да може доставити коментаре на тарифни захтјев, ДЕРК до закључења рока за њихову доставу није примио нити један коментар од стране јавности.

На формалној расправи о захтјеву за одобрење тарифа, одржаној 27. фебруара 2007. године уз учешће свих страна у поступку, расправљена су претходно са свим странама прецизирана питања од кључног значаја за оцјену оправданости захтјева и сам ток формалне расправе. Стране у поступку су презентовале своје доказе како би се утврдиле чињенице.

Коначан извјештај водитеља поступка описује ток поступка, понуђене доказе и утврђене чињенице, релевантне правне одредбе и препоруку члановима Комисије (у даљем тексту: Комисија) и достављен је странци у поступку актом ДЕРК-а, број: 04-28-321-48/07 од 8. марта 2007. године, те трећим заинтересованим лицима која су доказала директан интерес да учествују у тарифном поступку и којима је такав статус правоваљано признат од стране ДЕРК-а.

Анализа трошкова и прихода, изложена у коначном извјештају водитеља потврђује, одбија или прилагођава појединачне ставке, величине или методе кориштене за припрему приједлога тарифе, у складу са дискреционим правима ДЕРК-а у тарифном поступку.

Извјештај је пружио разумну основу Комисији да на предоченим подацима, аргументима и појашњењима, те коментарима НОС-а БиХ (број: 793/07 од 13. марта 2007. године) и заинтересованих лица (“Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне”, Мостар, коментари под бројем: И-5-1778/07 од 3. марта 2007. године, “Алуминиј”, Мостар, коментари под бројем: 3046/07 од 13. марта 2007. године, “Електропривреда Републике Српске”, Требиње, коментари под бројем: 03-75-8/07 од 13. марта 2007. године), датим на приједлог овог извјештаја, након што их пажљиво размотри и процјени, донесе своју коначну одлуку о поднијетом захтјеву.

НОС БиХ у својим коментарима на коначан извјештај водитеља поступка у поступку одређивања тарифа за рад НОС-а БиХ и помоћне услуге даје генералну оцјену да се одобреним приходом у износу од 5.195.785 КМ и висином тарифе од 0,0386 пф/кWh, уз максималну рационализацију и унапређење унутрашње организације, могу наставити извршавати законом утврђени задаци и инвестирати у приоритетне пројекте “техничких побољшања”. Међутим, сматра да распоред тако утврђеног прихода, односно одобрени износи појединих трошковних група, нису сасвим коректно одмјерени, односно да се при њиховом одређивању није довољно уважавала реалност захтијеваних величина.

Коментари “Алуминија”, Мостар на коначан извјештај водитеља поступка за одређивање тарифа за рад НОС-а БиХ и помоћне услуге, као умјешача, изражавају задовољство детаљношћу изведене анализе свих ставки трошкова и приједлогом водитеља поступка, јер већину (ако не и све) примједби овог умјешача уважава, што у коначном, стварно доприноси смањењу тарифа у односу на пријашње.

Коментари “Електропривреде Хрватске заједнице Херцег Босне”, Мостар, као умјешача, наводе да је неопходно још једном преиспитати трошкове радне снаге, с обзиром да су, више него сигурно, просјечи плата по стручним спремама далеко нижи у електропривредама у БиХ у односу на просјек у НОС-у БиХ. Коментари упућују на опрез и контролу просјечног броја запослених јер се и динамиком пријема нових кадрова може манипулисати да се закашњењем новац “подијели” постојећим запосленицима. У дијелу извјештаја који се тиче тарифа за помоћне услуге, коментари предлажу веће цијене капацитета и енергије секундарне и терцијарне регулације ради стимулесања даваоца тих услуга. Надаље, изражавају и мишљење да регулација напона и реактивне снаге не може бити без накнаде, већ да се треба плаћати, нпр. закуп капацитета + стварни трошкови код ангажовања или на неки други прихватљив начин. Могућност покретања електрана без вањског напајања је помоћна услуга која се треба валоризовати и плаћати даваоцу услуге, будући да је ова врста услуге најбитнија код обнављања (подизања) дијела или цијелог ЕЕС-а након његовог дјелимичног или тоталног распада. С обзиром на правила Регулаторне комисије за електричну енергију у Федерацији БиХ, доводи се у питање пружање било какве услуге, будући да, са једне стране, помоћне услуге требају у циљу стабилности и сигурности ЕЕС-а, док, са друге стране, негативно утичу на основну дјелатност производње електричне енергије, а не генеришу профит. Предлаже се да свака електропривреда у БиХ активира властиту резерву за покривање властитих одступања, да по могућности имају могућност билатералног уговарања овакве услуге с другом електропривредом у БиХ, те коначно да НОС БиХ осигура потребни капацитет терцијарне резерве само онда ако то не успије

осигурати самостално поједина електропривреда (БОС), те да онда то наплаћује ономе ко је осигурао резерву на рачун онога ко није, по цијенама које одреде Регулатори.

У коментарима “Електропривреде Републике Српске”, Требиње, као умјешача, констатује се као неприхватљиво повећање одобрених трошкова НОС-а БиХ за 1.295.511 КМ или 33% у односу на 2006. годину.

Комисија, дакле, мора усмјерити своја разматрања на све елементе у трошковној структури које је истицао подносилац захтјева, анализу трошкова и прихода изложену у коначном извјештају водитеља поступка као и коментаре подносиоца захтјева и умјешача подношених у току цијелог поступка, те цјеловитом опсервацијом одлучити о поднијетом захтјеву. Слиједом такве обавезе, Комисија излаже слиједаћа своја становишта:

По основу *трошкова материјала* НОС БиХ тражи износ од 65.300 КМ. С обзиром да су трошкови материјала у 2005. години износили 39.218 КМ, а у 2006. години процијењени на 44.200 КМ, уважавајући значајније повећање броја запослених у 2006. години и планирано повећање тог броја у 2007. години, за трошкове материјала Комисија као оправдан одобрава износ у висини од 55.505 КМ што чини 85% од захтијеваног износа.

У оквиру *трошкова услуга*, ДЕРК није могао задовољити став НОС-а БиХ-а о потреби израде свих захтјевом наведених студија у једној години, као и оправдање појединачних трошкова њихове израде. Остале позиције у оквиру ове групе трошкова Комисија признаје готово у цијелости и у коначном одобрава тражени износ на име трошкова услуга умањен за трошкове израде студија, дакле, укупно 1.160.359 КМ.

НОС БиХ је у захтјеву износио аргументацију, као оправдање *трошкова радне снаге*, да су значајна средства предвиђена за бруто плате и накнаде запосленима и да њихово повећање у маси износи око 1,1 милион КМ у односу на 2006. годину. Планиране плате и друга лична примања запослених заснивају се на политици запошљавања у 2007. години, у којој би био достигнут број од 58 запослених на крају године. Трошкове радне снаге НОС БиХ је оправдавао сложеношћу, обимом и одговорношћу послова које обављају кадрови високе стручне наобразбе са специјалистичким стручним знањима и вјештинама којима је тржиште радне снаге дефицитарно. Из података о просјечним платама од оснивања НОС-а БиХ и датог прегледа тих података од 1999. године до сада, уочава се константно висок просјек бруто примања запослених од 4.000 до 4.250 КМ.

У погледу ових трошкова Комисија подржава запажање водитеља поступка у извјештају о несразмјери у висини просјечних плата у НОС-у БиХ и у осталим субјектима у електроенергетском сектору. Комисија, такођер, сматра исправним став водитеља поступка да је величина, наведена у захтјеву НОС-а БиХ, од близу 3 милиона КМ, намијењена за трошкове радне снаге, нереална и да би представљала велик и неоправдан скок, јер се чини разумним да би и са 20% мањим износом НОС БиХ могао несметано обављати све функције које су у његовој надлежности, а такођер би могао попунити кадровску шему из Плана за период од 2007. до 2009. године. Овакав приступ уважава и коментаре умјешача у поступку изнијете по питању трошкова радне снаге у НОС-у БиХ.

У складу са овим редуцира се захтијевани износ и одобрава износ од 2.377.975 КМ за трошкове радне снаге у 2007. години. Ово представља повећање од 26,81% у односу на реализована средства у 2006. години и приближно је једнако планираном повећању

просјечног броја запослених (10 радника) од 26,32% у 2007. години (са 38 на 48 у просјеку).

По основу *амортизације* у 2007. години НОС БиХ је потраживао износ већи за око 60 % у односу на оцјену остварења у 2006. години, као посљедицом планираних капиталних улагања у стална средства током 2007. године, али и обавезне примјене МРС-а (16, 36, 38, 40).

У складу са приступом Комисије у разматрању инвестиција НОС-а БиХ, односно извора за покриће инвестиција, као оправдани трошак, одобрава се трошак амортизације сталних средстава у употреби на дан 31. децембра 2006. године тј. износ од 297.500 КМ. Амортизацију новоизграђених средстава Комисија није узела у обзр због тога што нема реалног плана активирања основних средстава.

Финансијски трошкови су у захтјеву планирани у износу од 159.830 КМ који се по накнадном појашњењу НОС-а БиХ искључиво односе на камате на кредите које намјеравају подићи за улагања у планиране инвестиционе пројекте (комерцијални кредит), затим кредит ЕБРД-а за СЦАДА систем и кредит Европске инвестиционе банке (ЕИБ). Плански обрачун камата, висина кредита и годишњих ануитета исказани су посебно.

Како је неспорно да ће се инвестиције НОС-а БиХ највећим дијелом рјешавати из кредитних средстава, а након анализе накнадно достављених планова отплате кредита, Комисија утврђује износ од 92.285 КМ за покриће трошкова камата на планиране инвестиционе кредите.

Комисија у потпуности подржава аргументацију водитеља поступка приликом обраде ставке *осталих трошкова* из захтјева НОС-а БиХ и потврђује одобрени износ од 99.474 КМ.

И на позицији *осталих и ванредних расхода* видљив је пораст од 10% у односу на претходни период, највише оних намјењених за чланарине у разним удружењима које у износ од 115.500 КМ укључују, поред досадашњих (УЦТЕ-у, ЦИГРЕ-у и др.), и новостворену обавезу измирења чланарине за учешће у ЕТСО-у у приближно истој вриједности коју плаћа за чланство у УЦТЕ.

Дневнице и путни трошкови, те накнаде управном одбору чине преко 80% свих расхода приказаних у овој групи.

Уважавајући разматрање водитеља поступка, Комисија је сагласна да се остали расходи за 2007. годину могу одобрити у висини 424.821 КМ или 86% од траженог износа.

Сходно члану 25. *Тарифне методологије*, подносиоцу захтјева се као оправдани трошак признаје и износ по основу обавезе плаћања регулаторне накнаде у висини од 36.550 КМ прописаној *Одлуком о утврђивању регулаторне накнаде у 2007. години* ("Службени гласник БиХ", број 1/07).

За покриће вишка расхода над приходима, исказаног у завршном финансијском извјештају НОС-а БиХ за 2006. годину, Комисија одобрава средства у исказаном износу од 12.845 КМ.

Када су у питању захтјеви за *инвестиције* став Комисије је да НОС БиХ као изворе за финансирање планираних инвестиција може користити властиту амортизацију и различите могућности кредитирања. У складу са наведеним Комисија одобрава износ од 106.666 КМ у сврху покрића обавеза које приспијевају у току 2007. године. Овај

износ, уз претходно одобрене трошкове камата од 92.285 КМ, једнак је отплати ануитета који приспијевају у 2007. години.

На основу изведених анализа захтјеваних трошкова и расхода подносиоца захтјева, Државна регулаторна комисија за електричну енергију као потребни годишњи приход “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” у 2007. години утврђује и одобрава укупни износ од 4.663.980 КМ и тарифу за рад, на основу овако одобреног потребног прихода, у износу од 0,0346 пф/кWh. Појединачне компоненте потребног прихода НОС БиХ је у обавези финансирати у оквирима овом одлуком одобрених вриједности, како слиједи:

Трошкови и расходи (КМ)	2006 тражено	2006 одобрено	2007 тражено	2007 одобрено
Трошкови материјала	88.733	70.986	65.300	55.505
Трошкови услуга	1.434.120	1.147.468	1.560.359	1.160.359
Трошкови радне снаге	2.574.341	1.840.370	2.990.810	2.377.975
Амортизација	296.796	269.136	457.644	297.500
Трошкови камата	42.328	27.823	159.830	92.285
Остали трошкови	112.371	89.897	110.527	99.474
Остали и ванредни расходи	510.117	387.593	493.978	424.821
Регулаторна накнада		65.000	65.000	36.550
Нераспоређене резерве			36.000	
Покриће вишка расхода над приходима из претходне године				12.845
Средства резервирана за инвестиције				106.666
Укупно трошкови и расходи	5.058.806	3.898.274	5.939.448	4.663.980
Потребни приход	5.058.806	3.898.274	5.939.448	4.663.980
Енергија (кWh)	11.370.736.200	11.370.736.200	13.470.474.350	13.470.474.350
Тарифа (пф/кWh)	0,0445	0,0343	0,0441	0,0346

Тарифа одређена у напријед наведеном износу, по увјерењу Комисије обезбјеђује потребни приход за ефикасан, сигуран и поуздан рад НОС-а БиХ, односно омогућава покриће свих разумно насталих трошкова и расхода у пословању.

Одређивање *тарифа за помоћне услуге* отворило је низ питања на која није било могуће дати једнозначан одговор. Водитељ поступка добро идентификује три полазна корака у том процесу, а то су номинација услуга, одређивање цијена за те услуге и закључивање споразума између оних који пружају и оних који користе те услуге. У досадашњим покушајима није било могуће добити номинације у потребном обиму, стога Комисија подржава приједлог водитеља поступка да се цијене помоћних услуга одреде како би се овај процес покренуо са нулте тачке имајући у виду да још увијек нису обезбјеђени сви потребни технички услови за ефикасно функционисање тржишта ових услуга, прије свега у сегменту мјерења и могућности да НОС БиХ правовремено посједује сва потребна читања мјерних величина везаних за помоћне услуге. Очекивања су да би комплетирањем SCADA система требале бити отклоњене сада присутне препреке несметаном обављању трансакција у домену помоћних услуга.

Узимајући у обзир тренутну ситуацију и ставове изражаване током расправе, Комисија се одлучила да уведе тестни период у коме би НОС БиХ обављао обрачун физичких и финансијских величина везаних за помоћне услуге, с тим што финансијски обрачун не

би био ефикасан. Тестни период би трајао све до тренутка испуњења свих претходно описаних услова и за које вријеме би требали бити потакнути интерес и иницијатива свих електроенергетских субјеката за процесе одређивања тарифа помоћних услуга, с једне стране, и поспијешена транспарентност трансакција између субјеката који пружају и користе ове услуге, чега је у досадашњој пракси мањкало.

У оквирима разумног дискреционог права Комисије да потврди репрезентативност и оправданост свих поднијетих података и тврдњи, да процјени степен вјероватноће остварења свих прогнозираних трошкова и расхода, и у оквирима овлаштења ДЕРК-а да до објективизације услова за прецизније одређивање тарифа исте одобрава и у складу са конкретним околностима у периоду подношења захтјева за одобрење тарифа (члан 21. *Тарифне методологије*), на основу свеобухватног разматрања свих доказа истакнутих у захтјеву, коначном извјештају водитеља поступка, коментарима подносиоца захтјева и заинтересованих лица (умјешача), Комисија доноси одлуку као у диспозитиву.

Сходно члану 14. *Правилника о тарифном поступку*, подносилац захтјева као регулисани субјекат има обавезу обезбиједити приступ јавности званично одобреној тарифи тако да одлуком одобрена тарифа буде на располагању јавности у његовој главној канцеларији током радних дана и објављена на његовој веб страници.

У складу са чланом 9.2 *Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини*, против одлуке о одобрењу тарифа може се покренути поступак пред Судом Босне и Херцеговине подношењем тужбе у року од 60 дана од дана објављивања одлуке.

Број: 04-321-59/06
19. априла 2007. године
Тузла

Предсједавајући Комисије
мр Владимир Докић